

Roditi, Elena, EuRobotics: Livre vert sur les aspects juridiques des robots, <https://www.association-droit-robot.fr/eurobotics-livre-vert-robots/>

Rondeau-Abouly, Véronique, Le droit des robots, In: Village de justice, avril 2017, <https://www.village-justice.com/articles/Droit-des-Robots,24782.html#:~:text=L'article%201%20de%20cette,concertation%20avec%20les%20personnes%20humaines.>

Lea RAZO

ROBOT HÜQUQİ ŞƏXS OLA BİLƏRMİ?

XÜLASƏ

XV əsrdə kitab çapı yazı dünyasında inqilab yaratdı, o vaxta qədər mətnləri köçürənlər yazılı sözün yayılmasına cavabdeh idilər. Lakin simvolların ümumiləşdirilməsi ilə kütləvi mədəniyyətə keçid baş verdi. Çap işi insan davranışına və yazılı sözlə münasibəti dəyişdi.

Son illərdə süni intellekt həm fiziki, həm də koqnitiv baxımdan insan timsalında robot yaratmaq ideyasını irəli sürdü. Yeni assistentlərin – robotların meydana çıxması ilə süni intellekt bizim reallıqlara münasibətimizi dəyişdirmək mərhələsindədir. Onlar həm etik, həm də hüquqi baxımdan gündəlik həyatımızda kök salırlar.

Məqalədə robotların hüquqi şəxs problemi diqqətə gətirilib. Müəllif «robotun hüquq və vəzifələri varmı, varsa, onlar hansılardır?», «insan hüquqları robotlara şamil oluna bilərmi?» və s. bu kimi suallara cavab verməyə çalışır. Rəqəmsal epoxada süni intellektdən istifadə robototexnikanın inkişafında yeni miqyas alır və

yeni keyfiyyət əldə edir ki, bu da həm sosial-iqtisadi, həm də hüquqi problemlərin ortaya çıxmasına səbəb olur. Xüsusilə bu kontekstdə müstəqil fəaliyyət göstərən və ətraf mühitə adaptasiya oluna bilən robotların hüquqi şəxs problemi aktuallaşır.

2017-ci ildə Avropa Parlamentində robotlara xüsusi «hüquqi şəxs» statusunun verilməsinə dair qətnamə qəbul edildi. Beləliklə, hər bir robot elektron şəxs hesab ediləcəkdir. Bu qərarın qəbul edilməsinə insan və robotların koqnitiv funksiyalarında eyniliyin olması səbəb kimi göstərildi. Avropa Parlamentinin robototexnikaya dair mülki-hüquqi normalarla əlaqədar qəbul etdiyi qətnamə problemin həm elmi, həm də praktik əhəmiyyətə malik olduğunu göstərdi. Beləliklə, qanunvericiliyi yenidən dəyərləndirmək, məsuliyyət anlayışına yenidən nəzər salmaq lazım gəldi. Avropa Parlamentinin təklifi ilə komissiya robota «hüquqi şəxs» statusunun verilməsinə, onun səbəb ola biləcəyi zərərnlərin əvəzinin ödənilməsi şərti ilə qərar verdi. Müəllif qeyd edir ki, robotlara «hüquqi şəxs» statusunun verilməsi təklifi elmi ictimaiyyətin və Avropa Birliyinin 14 ölkəsindən 220-dən çox mütəxəssisinin etirazına səbəb oldu. Robotu «hüquqi şəxs» statusu ilə təmin etmək istəyi elmi ictimaiyyətin müqaviməti ilə qarşılaşdı və robotu zəkaya sahib bir insan kimi görməkdən imtina edildi. Gələcək risklərin qarşısını almaq üçün Komissiyaya açıq məktub imzalandı. Robot ilk növbədə bir maşın olaraq qalır və onun insanlarla əlaqəsi yalnız elmi fantastikadan ilhamlanan bir təhrif ola bilər.

Açar sözlər: süni intellekt, robot, hüquqi şəxs, məsuliyyət anlayışı, koqnitiv funksiyalar.

Леа РАЗО
*доктор наук по публичному
праву, Университет София-
Антиполис (Франция)*

МОЖЕТ ЛИ РОБОТ БЫТЬ СУБЪЕКТОМ ПРАВА?

РЕЗЮМЕ

В XV веке книгопечатание произвело революцию в мире письма, до тех пор переписчики отвечали за распространение письменного слова. *Но с обобщением символов мы перешли к массовой культуре.* Печать изменила человеческое поведение и отношение к написанному слову.

В последние годы искусственный интеллект выдвинул идею создания робота по образу человека, как с физической, так и с когнитивной точки зрения. С появлением новых ассистентов-роботов искусственный интеллект находится в процессе изменения наших отношений с реальностью. Последние внедряются в нашу повседневную жизнь, как этического, так и правового характера.

В статье анализируется *проблема правосубъектности роботов.* Автор старается ответить на вопросы: «есть ли у робота права и обязанности? Если есть, то какие?», «распространяются ли права человека на роботов?» и т.д. Развитие робототехники с использованием искусственного интеллекта в цифровую эпоху приобретает новый масштаб и новое качество, что приводит к возникновению как социально-экономических, так и юридических проблем. Особенно актуальной в данном контексте является проблема правосубъектности ро-

ботов, которые способны осуществлять самостоятельные действия и адаптироваться к окружающей среде.

В 2017 году Европейский парламент принял резолюцию о предоставлении роботам особой правосубъектности. Таким образом, электронным человеком будет считаться любой робот. Это решение было мотивировано близостью между людьми и роботами в их когнитивных функциях. Резолюция Европарламента о гражданско-правовых нормах, касающихся робототехники свидетельствует, что проблема имеет не только научное, но и практическое, прикладное значение. Таким образом, представляется необходимым пересмыслить законодательство, пересмотреть понятие ответственности. По просьбе Европарламента, комиссией было принято решение придать роботу статус юридического лица, при условии компенсации возможного ущерба, нанесенного им. Автор отмечает, что желание придать роботам статус юридического лица вызвало волну протеста со стороны научного сообщества, и более 220 экспертов из 14 стран Европейского Союза. Желание предоставить роботу правосубъектность встретило сопротивление со стороны научного сообщества, которое отказывается видеть в работе человека, наделенного разумом. Было подписано открытое письмо, предназначенное для Комиссии, чтобы предотвратить риски. Робот остается прежде всего машиной, а его связь с людьми может быть лишь искажением, вдохновленным научной фантастикой.

Ключевые слова: искусственный интеллект, робот, юридическое лицо, понятие ответственности, когнитивные функции.

Lea RASO
*doctor of Science in Public
Law University of Sofia-
Antipolis (France)*

CAN A ROBOT BE A SUBJECT OF LAW?

ABSTRACT

In the 15th century, book printing revolutionized the world of writing, until then scribes were responsible for spreading the written word. But with the generalization of symbols, we moved on to mass culture. Printing changed human behavior and attitude towards the written word.

In recent years, artificial intelligence has put forward the idea of creating a robot in the image of a person, both from a physical and cognitive point of view. Artificial intelligence is in the process of changing our relationship with reality since the emergence of new assistants: robots. The latter are being introduced into our daily life, both ethical and legal.

The article analyzes the problem of the legal personality of robots. The author tries to answer the questions: does the robot have rights and obligations? If so, which ones? Do human rights apply to robots? etc. The development of robotics using artificial intelligence in the digital era is acquiring a new scale and new quality, which leads to the emergence of both socioeconomic and legal problems. Particularly relevant in this context is the problem of the legal personality of robots, which are capable of performing independent actions and adapting to the environment.

In 2017, the European Parliament adopted a resolution granting robots a special legal personality. Thus, "any robot will

be considered an electronic person. This decision was motivated by the closeness between humans and robots in their cognitive functions. The resolution of the European Parliament on civil legal norms related to robotics testifies that the problem has not only scientific, but also practical, applied significance. Thus, it seems necessary to rethink the legislation, to revise the concept of responsibility. At the request of the European Parliament, the commission decided to give the status of a legal entity to the robot, subject to compensation for possible damage caused by it. The author notes that the desire to give robots the status of a legal entity has caused a wave of protest from the scientific community and more than 220 experts from 14 countries of the European Union. The desire to provide the robot with legal personality has met with resistance from the scientific community, which refuses to see the robot as a person endowed with intelligence. An open letter was signed to the Commission to prevent risks. The robot remains primarily a machine, and its connection to humans can only be a distortion inspired by science fiction.

Keywords: artificial intelligence, robot, legal entity, responsibility concept, cognitive functions.